



TARSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

<b>ELŐFIZETÉSI DIJ:</b> Egész évre . . . 8 frt. — kr. Félévre . . . . . 3 " — " Negyedévre . . . 1 " 50 " Lekezeseknek, tanítóknak, kisebb fizetési hivatalnokoknak, tanulóknak és kispároknak negyedévre 1 frt.	<b>Szerkesztőség:</b> a hova a lap szellemi részét illető le- velek és előfizetési penzek küldendők: Budapest, VIII. Mária-utca 30. Keziratokat nem küldünk vissza.	<b>Megjelen minden vasárnapon.</b> Szerkeszti és kiadja: <b>KADOR SÁNDOR.</b> Egyes szám ára 12 kr.	<b>Kiadóhivatal:</b> Budapest, VIII. Mária-utca 30. Elfogad mindennemű hirdetéseket valamint a nyitárba való közlemé- nyeket árszabály szerint.	Lapunk számára hirdetéseket elfo- gadnak még: Frankfurt: a/M.: Daube G. L. és Ta Bécs: Mosse Rudolf, Seltersttette Nr. 2. és Oppelik A. Stubenbastei Nr. 2. Budapest Valamennyi hirdetési iroda.
--	---	--	---	---

**SENNYEY PÁL BÁRÓ †**

Az ország, a nemzet gyászba borult, midőn a nem váratlan, de annál lesújtóbb gyászhirot vette, hogy *Sennyey Pál* báró nincs az élők sorában. Magyarország újra szegényebb lett, szegényebb egy oly férfival, milyennel manap alig dicsekedhetik.

A csapás bennünket a legfájdalmasabban sújtott. Magas pártfogóink sorában ő a harmadik, a kit vesztünk kellett, névszerint *Czirák János* gróf, *Peitler Antal József* váci püspök és most *Sennyey Pál* báró országbíró.

Báró Sennyey Pál elhunytát a politika minden pártja, a társadalom minden osztálya mély fájdalommal vette tudomásul.

Báró Sennyey kimagasló államférfiúi tulajdonságainak és antik szabású jellemének a jelen és bizonyára utókor is meghozandja elismerését.

Vele egyik utolsó tagja dőlt ki azon régi magyar politikai nemzedéknek, mely azon erős meggyőződésű férfiak egész taborát szolgáltatva hazánknak.

Azon nemzedéknek, mely csak széleskörű és alapos tanulmányok után lépett ki a közélet terére s a magyar közjog egész páncéljával vértézve jelent meg a politikai arenában. Azon kevesek közé tartozott, kik eszméikért, elvért önzetlen har-

ezot vitt, s a hatalom hűs fazekai miatt falra nem akasztá elveit.

Nincs hang a mely ellene dicséreten kívül egyebet hozhatna.

Politikai működésétől eltekintve, melyet lapunkban tárgyilagosan különben is

**SENNYEY PÁL báró †**

nem méltathatunk, mint embert méltatva — vajjon *ki* és *mi* mellett szólnak ama dicsérő és magasztaló sorok, melyek sírba kísérték a nagy halottat?!

Vajjon ama jellem szilárdságot, becsületességet, honnét nyerte a magas tu-

dományú országbíró? Buzgó vallásos élete, az anyaszentegyházhoz való hűsége — ezek voltak ama tényezők, melyek a köztisztelet tárgyává emelték őt, kit oly fájdalmas szívvel elvesztettünk, de soha el nem felejtünk.

Élete hű történetét a következőkben adjuk:

*Sennyey Pál* báró, Zemplén-megyében született 1822-ben. Alsőbb tanulmányait otthon a szülői háznál, gondos nevelés mellett végezte, a jogot pedig K a s s á n hallgatta.

Tanulmányai bevégeztével szülőmegyéje szolgálatába lépett, mint aljegyző. Azonban itt rövid ideig maradt. A budai helytartótanács-hoz ment, a hol csakhamar elnöki titkár lett. Az 1848-iki pozsonyi diétán és a folytatólagos pesti országgyűlésen Zemplénmegye első követe volt, s mint ilyen a konzervatív párti töredékhez csatlakozott.

1859-ben *Vay Miklós* báró korlátnok felhívására a helytartótanács alelnökségét vállalta el Sennyey, a „februári patens“ kibocsájtásakor azonban lemondott ez állásáról. De Schmerling bukása után ismét hivatalt vállalt, az ország „tavernicus“-ává nevezetve ki. A tavernicus méltóság hatalomköre voltaképp a pénzügyekre terjedt ki, Sennyey azonban széles működési kört nyert, s a korlátnok után ő volt az első főtisztviselő az országban, s a budai helytartótanács vezetője tényleg ő vala.

1861-től a kiegyezés létrejöttéig Sennyey és elvtársai hosszú harcot vívtak Deákkal és pártjával. Sennyey politikai lehetetlenségnek tartotta, hogy az 1848-i törvények a kiegyezés előtt — mint Deák akarta — tetteleg helyreállíttassanak. A kiegyezés létrejötté után, „tavernicus“ méltóság alól felmentetett.

**Jelen szám 7000 példányban jelent meg.**

1864-ben nősült, elvevén Fiáth Mária bárónőt.

1873-ban tűnt fel ismét a politikai láthatáron. Ez év november hó 29-én mondta azt a nagy beszédét, melyben ostromozta a külföldi példák majmolását és keményen támadta a Deák-párti Bittó kormányt.

A fuzió létrejöttekor Sennyey megalakította a jobboldali ellenzékét, melyből később az egyesült, majd a mérsékelt ellenzék támadt.

Programját 1875. jan. 25-én fejté ki, mely annak idején nagy feltűnést keltett.

1877-ben, midőn Tisza a bankkérdés miatt lemondott, a király Sennyeyt szólította fel kormányalakításra, a mi azonban nem sikerült neki.

Ekkor egészen visszavonult a politikai pályától, míg 1884. decz. 16-án a meggyilkolt Majláth helyére a főrendiház elnökévé és országbíróvá nevezte ki ő felsége.

A milyen borzasztó volt a beteg ország-bírónak nyolcz napos halálküzdelme, ép oly szelid és esendes volt kimulása. Pedig úgy volt.

Rokonai azt hitték, hogy csak elaludt s csak néhány perc múlva vették észre a fájdalom megható kitérésai közben, hogy az országbíró meghalt.

### Vidéki hangok a fővárosi katolikus kör tárgyában.\*)

Hát lesz kath. kör a fővárosban?! Legyen is mindenütt az országban, mert proximus jam ardet Uccalegontis, de nemcsak a katolikusoknál, hanem egyáltalában a keresztény világban.

És vajon mi legyen főfeladata ezen kath. ébredésnek? Nézetem szerint ellen-súlyozni kell a sajtó rombolásait.

\*) Hálával és örömmel vesszük a vidéki világi kath. férfiak lelkesült sorait. A jó példa vonzó hatása bizonyára meglesz e cikknek. Bárha minél nagyobb volna a lelkesedés. Erdekkel várjuk folytatását e dícséretes kezdetnek. A szerk.

Nem vagyok hivatta körvonalozni a kath. sajtó feladatát, de mégis nézetem az, hogy valamint minden jó családapának, lelkésznek és tanítónak az életmóddal és oktatással úgy az írónak pennaforogtatásával oda kell hatni, hogy az úgynevezett egyháziatlan szellem, mely ma uralja a legfelsőbb, felsőbb, felsőközép és alsó osztályokat, gyengitessék a divat trónjáról letaszítsák.

Hogy pedig az egyháziatlanság sikeresen oppagnáltathassék, helyén találom mindenekelőtt okait az egyháziatlanságnak kimutatni. Az ok felismerésével alkalmazható a gyógyír is.

Mielőtt azonban az okokat kimutatnám, beakarom előbb mutatni az egyháziatlan embert az ő minőségében.

Lássuk tehát magát az úgynevezett egyháziatlan embert az ő különféle válfajában.

1-ör is jön a szó közönséges értelmében vett egyháziatlan ember. Azután jön

2-ör az egyházellenes ember, és 3-ör a keresztény ellenes ember.

Mi jellemzi az első osztálybelit, a második és harmadik osztálybelit?

A közönségesen elnevezett egyháziatlan embert jellemzi a szív restsége és a hús restsége.

Szívének restségénél fogva nem hiszi el a mit a próféták és apostolok mondtak, a hús lustaságánál fogva pedig irtózik azon útra lépni, mely Isten igéjéhez vezet.

És az e fajta emberek ezen természetes röstségüknél fogva egészen el-

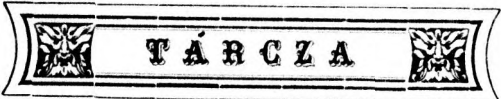
szoknak az egyháztól, annak szabványaitól — de korántsem lehet őket egyházelleneseinek nevezni. Mi több ők ha szemekkel látják és kézzel foghatólag tapasztalják az egyház szorongattatását, még anyagi áldozatokat is képesek hozni az egyházért. Ők képezik a többséget.

Ezeket tehát jó lesz, ha restségük-ből felriasztják azok, kik arra hivatják.

Sokkal veszedelmesebb osztályt képeznek az úgynevezett egyházellenesek.

Ezeknek érzelmei egyházellenesek. Befolyásukat az államban és társadalomban az egyház befolyása ellen használják fel. Ezek az egyház ellen mint intézmény ellen harcolnak, ezek nem ismerik isteni eredetét, és arrogantiának tartják az egyház amantánát, hogy a kinyilatkoztatásnak letéteményese volna. Nem az egyház, hanem a gondolkodó „En” bírja az isteni igazságot. Az egyház mindenestre mint élethatalom mindenkor az emberek nagy tömegére hatni fog — de ép ezért köteve kell neki hinni és fejlődését éber szemmel kísérni. Mert ép azért, mivel mint pusztán emberi intézmény isteni tekintély fénykörével tudta magát körülövezni, ép azért veszélyes intézmény is egyaránt.

És ezen „theoria” mely leginkább az úgynevezett műveltjeink életfáján ragodik, egyelőre csak az egyház mint intézmény ellen fordul s ha keresztény ellenességgel vádolnók őket, ezt határozottan és megbotránkozva utasítanak vissza. Ők a kereszténységet az egyházzal nem



### AZ ITÉLET.

*Az ember embert meg sohsem ítélhet:*

*Gyarló eszével meg nem értheti:*

*A szívvilágban titkos őh! az élet.*

*Saját világát sok nem ismeri.*

*Isten kezében! — ott a hatalom,*

*A mely itél az emberek felett.*

*Ha nem hiszed, tekints a kék egekre.*

*Majd megtalálsz ott a hitedet!*

MISEK LAJOS.

### A HATALOM.

*Hatalma hiába van emberi lénynek,*

*Ha szíve gonoszra hevül:*

*Fél úgy szerez az, ha a szívet erény k*

*Hevítik egész egyedül!*

MISEK LAJOS.

### Muki bácsi tempói.

Írta: Cserháti.

(Olvasatott a vörös kereszt egyesület hangversenyén.)

Mikor a vörös kereszt egyesület egyik helybeli intézője megszólított, hogy a mai szép és ünnepélyes alkalommal felolvasást tartsak, már akkor megbicsaklott a fejemben, hogy nem jövök magam, hanem feleszem Muki bácsit is, reá akarván támaszkodni, mint valami jóféle mankóra. Az írások írása ugyanis azt mondja, hogy nem jó az ember fiának egyedül lenni. Én is könnyebben érzem magamat, hogyha nem egyedül, hanem Muki bátyám szárnyai alatt léphetek e díszes helyre. Így legalább van rá kilátásom, hogy egy párányi figyelemre az én kőklerkedésem is számíthat.

Ezer bocsánat, csak most veszem észre, mekkora feneket kerítetek ennek az előljáró beszédnek! Ha így haladunk, Muki bácsira majd csak a jövő század valamelyik defizites esztendejében kerül a sor. Hej, pedig ezt már én sem szeretném, mert a defizit most is nagyon érzékeny oldala ő kigyelmének! Hát már csak inkább bemutatom.

Nem tesz semmit, hogy tulajdon ékes portaitját nincs szerencsém ide állítani; a t. hallgató közönség fantáziája könnyen kiment ebből a zavarból. Egy-két szó felőle, s előttünk áll úri személyének hű képe. — Minck is volna ide ezíteni az én szerelmes bátyámat, hiszen parlagias viseletével hét országra

szóló riadalmat provokálna! Elmondok inkább egyet-mást felőle, bár azt tartják, hogy nem jó az ördögöt a falra festeni.

Azt akarta a sors szeszélye, hogy a Jánosok közül tuczat számra kerüljenek ki a komikus alakok. Mindenesetre tisztelet a kivételnek, de hát Kukoricza Jancsi, Paprika Jancsi, Tökmag Jancsi meg Hazafi Veral Jancsi is mind oly nevek, melyekhez egész sor kórikum fűződik. Hogy csak példát mondjak, ez a név ékesít minden tizedik svábot is, a kinek többnyire megvan az a ritka szerencséseje, hogy csak negyven éves korában bír nagy nehezen állandó lakót kapni abba a sokat emlegetett felső emeletbe. János volt az én precceptorom is, a ki nebuló koromban nem egyszer annyi szeretettel cibált üstökön, hogyha rá gondolok, még most is a hetedik mennyországba kívánom ő kigyelmét. E példák betetőzéséül János, illetőleg Muki az én beszédem szerepítő egyénisége is, a kit mindjárt lesz szerencsém legalább nagy vonásokban bemutatni.

Bizonyára ismeri t. hallgatóim mindegyike a tizenkilencedik század egyik modern vívmányát — a légyecsapót. Én csak úgy ismerem mint önmagam: igen sokszor volt szerencsénk barátságosan érintkezni egymással, már t. i. a légyecsapónak és nekem.

Hosszú, végén ovál alakú bőr-darabbal, ez a légyecsapó; akarom mondani a Muki bátyám fotográfiája. Hosszú, lécz

tartják azonos fogalomnak. Sőt állítják, hogy az igazi kereszténység a jövő „religiója” lesz. Csakhogy ezen jövő század religiójának vázrajza mindenre inkább csak egyházra nem enged következtetni. Inkább csak egy társulat képét nyújtják, melynek „ismerete” a természet tudományok és ezekkel összekötésben álló bölcséleti speculációk labirintusában elvész, melynek „akarata” egy önképzete humanitás és oly erkölcstan, mely csak azt tartja meg a keresztény morálból, a mi az egyének tetszik és végre oly társulat, melynek közérzete az emberi szeretetnek subtilis hatványából áll úgy annyira, hogy míg egy pár lengyel zsidóért rajong, addig az országban levő százezereknek legszükségesebb szükségleteiről feledkezik meg.

Mindazon által ezen osztálybeliek taktikából, anyagi kényszerből vagy egyéb külső okoknál fogva az egyház kötelekéből nem lépnek ki. Ok az egyház falainak árnyékában lebzselnek a hol a falrakot képezik.

A harmadik osztálya az egyháziatlan embereknek az úgynevezett antikrisztianusok; kereszténység ellenenes érzelmű emberek.

Az efféle ember már Krisztust gyűlöli, a kereszténységet az emberiség ráknyomornak szülőökát kiirtandónak kívánja. Ő nagyon jól felismeri a kereszténység és az egyház közti kapcsolatot, de azért gyűlöletének fullánkját mindkettőbe mártja.

Ezen emberek elég bátrak az egyház kebeléből kilépni s ezt ostentatioval teszik, nem törődve a családbeliek sirán-

kozásával — az ilyenek képezik a szakadással apostolait.

Nem csoda tehát, ha az imént ecsetelt három osztály a társadalomban praevigealván, az egyházi szellem mindinkább pusztul és kiveszendőben van, az egyháziatlanság pedig a divat trónján parádéozik.

Midőn tehát bemutattam volna az egyháziatlanság elemeit — legközelebb az okait fogom elmondani az egyháziatlanságnak és végre a harc fegyvereit kijelölni.

A hetvenes évek elején volt szerencsém résztvenni a fővárosban keletkezett kath. politikai mozgalomban, csak hogy akkor attól az irók távol tartották magukat — most tehát midőn olvasom, hogy irók akarnak szövetkezni a jó ügyért megijodva érzem magam s habár iró nem vagyok, mégis felajánlom gyarló tehetségemet, és meg vagyok győződve, ha a vis inertiae nem lesz fogytán — Mária országában diadalra vihethetjük a katolikus ügyet.

A keletkezendő körnek pedig szivemből azt kívánom: Előre!

Vadász Zsigmond

Torontálmegye bizottmányi tagja és ügyvéd.

### A kultura szenyfoltja.

Mikor a dermesztő hideg virágokrétát rajzol ablakunkra, sokkal inkább hangolva van az érző szív a könyörületre s kénytelenül is a szegényekkel foglalkozik lelkünk.

Felső-Magyarország megyéi vajmi kevés intézkedést tettek a szegényügyben. Alkottott

egyik vagy másik egy koldulási tilalom szabályrendeletet, melynek szigorú végrehajtása megmenti a községi lakosokat a szüntelen zaklatástól és vakmerő zsarolástól. Azonban ez egyoldalú intézkedés, ezzel csak egyiknek — a boldogabb létnek örvendő közönségnek tettünk szolgálatot, de a másiknak, a szegénynek nem adtunk kenyeret, sőt odadobtuk őt az éhségnek, mely sok jogtalan tette volt már ingerlő.

Igaz, hogy törvényileg ki van mondva, hogy minden község köteles saját szegényeiről gondoskodni. De hogyan — mi módon? ez nincs a törvényben előírva, s erre — tudtommal — nincs a megyének rendelkezése, pedig igen szükséges lenne.

A szegényügy — oh! fájdalom — igen fontos ügy, ezt rendezni kötelesség.

Nézzük, mi most a szokás.

A mint valaki a községben elszegényedik, s munkára képtelen, jogot nyer arra, hogy hetenként egyszer vagy kétszer a falut végig, koldulja.

Ez megy addig, míg az illető bir vánszorgogni. De mi történik akkor, midőn elnyomódik?

Ah! ez irtózatos állapot!! Itt már az emberi kin leggyötrőbb csapása lép elő.

Vagy szemét-trágyadombon, vagy szín alatt isállóban hever a nyomorék, elhagyatva az emberektől, csak a házi kutya keresi fel néha, megnyalva tárogó sebeit.

És ekkor a nyavalya, éhség, szomszúság szövetkezve kiozzák a tehetetlent.

Ez az embertelen eljárás esdve könyörög a felvidéki megyék színe előtt, legyenek kegyesek a szegényügyet rendezni, hogy minden községnek szabatosan elő legyen írva, mit tartozzék tenni azon éhezőkért, kiknek nincs kenyerök, azon mezítlenekért, kiknek nincs rubájuk, azon nyavalyás betegekért, kiknek nincs ápolójuk és nincs egy fedelük, hol meghuzhatnák magukat.

Szeretettel ajánljuk az érdeklettek támogató figyelmébe a szegényügy rendezését a felvidéki megyékben.

Amicus.

alakú dereka a légyesapó nyele; formátlan nagy feje meg azt a bizonyos ovál alakú bőrt juttatja eszembe. Drága fejcskéje ragyog, mint a billiárd elefántcsontból készült golyója. A formás fej legtetűjén épen hat szál haj gubbaszkodik. A mult rózsás emlékeiből maradt meg — mutatónak. A fej imponáló részei két oldalról a hatalmas fülek, melyek nagyságukkal untalan eszembe juttatják az erdőszéli gombákat, az ú. n. pöfetegeket. — Szája is volt Muki bácsinak, ha nem is olyan formás, mint a Milói Venusé, de a milyen olyan mégis csak volt. Ha jól tudom, talán szemei is voltak, hozzá még nem egy, hanem kettő. De mindenek között legjobban imponált hatalmas, nagyszabású orra. Ez volt az a nagy ritkaság, melynek hetedhét országban sem akadna párja. A fővárosi nagy orrok versenyén játszva lett volna a nyertes! Cseledei is annyira bele voltak bolondulva Muki bácsi orrába, hogy ha czimboráikkal hajba kapva, gazdáikat is bele keverték s zelid ömlengéseikbe, mindig azok lettek legálább szóval a győztesek, a kik Muki bácsi pártján voltak. Mert hát olyan gyönyörű birsokos nagy orra egy familiában sem volt senkinek, mint az ő uruk és parancsolójuknak.

Ennyi jeles külső tulajdonság láttára, mi tőrés-tagadás, biz ott magam is elbáméskodtam s még talán most is ott bámulnék, ha Muki bácsi páratlan lelki tőkélyei arra

nem sarkalnak, hogy ne a külsőségeken delectáljam magamat, hanem az ő nagy lelke megnyilatkozásainak legyenek a piktora. — Én se voltam az az ember, a ki behűnt szemekkel járkáltam volna az ő drágálatos oldala mellett! Egyszer is, másszor is papírra vettem hát egy-két skizzet, el lestem Muki bácsitól némely vonást s ez a szerencsém, mert ma alig tudnék felolvasást tartani, ha apró papírszeleteim jegyzetei nem volnának.

No már az szent igaz, hogy sokféle tempójú ember volt az én feledhetetlen Muki bátyám! Szeszélyes a neveltségig, mint egy gyermek; nagyralátó, mint az üres fejek többnyire; tudatlan, ismeretekben szegény, akár csak a Gyurka mindenek. Asszonyféléit soha sem ismert, ámbár untalan azt hajtogatta, hogy ugri füles patvarista korában úgy-úgy megforgatta a nóbel bálakon a kaczkias szép hölgyeket, mint senki más. A gőzfürdő bliktri Muki ifiúr tánczához képest! A kit ő megforgatott, annak zsebkendő helyett abrosz meg asztalkendő kellett, hogy letörölhesse arcáról a szakadó gyöngyecspeket.

Nem is hiszem, hogy nem ez volt az a jeles tulajdonsága, mely a gyöngéd nemet örökre elriasztotta tőle! Az időtájt sem akartak tán a hölgyek halált keresni a táncban, féltek hát Muki bácsitól, mint a tüzes istennyilától.

S egy gyöngéd emléke mégis maradt aból a korból. Nem egyéb ez a drága ereklye,

mint egy hölgy arczképe, mely előtt még most is sokszor elsopánkodik az öreg, mint a kárvallott cigány. — Én persze, mint a féle kákán is csomót kereső Mefisztó, mindjárt óriási nevetésre fakadtam, a hogy megláttam a régi ideált. Kicsiny volt a keret a nagy festménynek, Muki bácsi mégis bele gyúrte, s így történt, hogy az imádott „ő” arczképén látszik ugyan a szép izezetű szemöldök, de a fenséges homlok és égsötét haj a szüette keret mögé szorult. Két hétig nézett rám görbe szemekkel, a mért erre figyelmeztettem.

Muki bácsi most már nem igen szeret ábrándozni. Annál nagyobb eleme a zsörtölődés és veszekedés. A mennyköveket szóró Jupiter kibérése sem lehetne, mikor megharagszik. Akkor megemlegeti még a hetvenhatedik dédapádat is! Argyilus királyfi nagy örömére még az argyilusát is a fejedhez vagdosssa, mérges mint a pulyka.

Egyszer haragosan járt-kelt a folyosón. Meglátja a mindenest, a mint egy ládával bajlódik; hamarosan meg is kéri, mit akar azzal. Szegény mindenek szószerongva feleli, hogy ki akarja vinni a kisznit; mire az öreg dühösen utasítja rendre; nem kiszni a te tökfilkó, hanem ferslóg!

Mint olyan ember, a ki nem esett a feje lágyára, Muki bátyám is nagy barátja volt a szórakozásnak. Ma befogatott, kiment a tanára, hol nem egyszer megesett, hogy bizo-

## A nők társadalmi helyzetéről hajdan és most.

Vida Jánostól.

(Folytatás és vége)

Hasonló társadalmi helyzetük volt a nőknek a többi keleti népek között is. Elmondhatjuk tehát, hogy kelet női a társadalmi életnek mindig szánandó fokán állottak. Azért ha olvassuk a világtörténet azon lapjait, melyek a pogány keleti nők helyzetéről adnak felvilágosítást, a történet eme része valóban „egy éktelen pusztaság, élettelen sivatag, melyen egy tenyérnyi oázis sem találunk, nem egy nőt, ki érdemes volna, hogy neve felemlíttessék.”

Ellenben mennyivel szebb kép tűnik szemünkbe, ha a keleti nőt sanyarú helyzetéből nyugat nőinek társadalmi helyzetét vizsgáljuk. A germánoknál, hunoknál, szlávoknál és egyéb kisebb nemzeteknél, a nők mindig nagy tisztelet és becsülésben részesültek. Egészségesebb erkölcsükkel fogva a nyugati nemzetek csakhamar belátták, hogy mind a két nem arra van hivatva, hogy egymás kölcsönös közreműködésével az emberiség jólétét, boldogságát minél nagyobb mérvben eszközöljék.

Szerencsének kell azonban mondanunk, hogy a bölcs isteni gondviselés akarata folytán semminemű emberi intézkedés sem tarthat örökké. Ennek köszönhető azután az is, hogy végre meg kellett szünni azon kegyetlen és elfogult törvények erejének is, mely a nőket egyik másik világ részen minden jogból kíméletlenül kizárta. A nők e felszabadítója volt az áldásdús keresztény vallás. A nők lealázott társadalmi helyzetét csak ez volt képes gyökeresen orvosolni. Ezen isteni tan törülte el a női gyalázatot azon fenséges és magasztos hit cikkelye által, melyet Üdvözítőnk szent anyjáról a boldogságos szűzről állított fel. Nem tagadja a keresztény vallás a nemek fennálló különbségét, de annál jobban hirdette a lelkek egyenlőségét. Valóban senki anyyira fel nem magasztalhatta a női nemet, mint az igralmas Isten az által, hogy szűz Máriát egyszülött fia anyjává választotta. Ez

által a gyöngye női nem állása is megváltozott úgy a család- mint a társadalomban.

De kézzel foghatólag vesszük is észre ezután, hogy a nők teljes öntudatára ébredtek mind ama előnyöknek, miket számukra Krisztus üdvözítő tana kieszközölt. Teljes erejükből igyekeztek a nők azután az egyháznak minél nagyobb és hasznosabb szolgálatokat tenni. Ahol a katolicizmus szépet és nagyot eredményezett mindenütt ott találjuk a női nem képviselőit is. Igen sokan elnyerték közülük a mártyság koronáját, mások a szentek sorába emeltettek: ismét mások a keresztény vallás fenségétől áthatva a legnagyobb férfiakat nevelték az egyháznak. Szent Monika Ágostont, Nonanaz sz. Gergelyt, Alhuzia arany-szajú sz. Jánost. Matild grófnő szűz kezei többször támogatták VII. Gergely pápa ingadozó trónját. Szóval végtelen sok jót eszközöltek a nők a kath. egyháznak úgy épületes példájuk — mint fáradhatatlan tevékenységük által. Ezzel óhajtván legalább némileg meghálálni azon előnyöket, melyeket a kath. egyház számukra biztosított.

Ugyancsak a kath. egyház pártfogásában nyertek a nők oltalmat a későbbi középkorban. A lovagok magasztos intézményeit, szervezkedéseit is a kath. egyház szentesítette meg és csak addig éltek valóban hivatásuknak, míg az egyház által eléjük szabott eszményi cél megvalósítására törekedtek. A középkorban tehát az egyház szellemében nevelt lovagok odaadó szolgálatkészségében találtak a nők pártfogást. Sajnos azonban, hogy a kor szellemének romlásával az erkölcsöket megmetyelző hajhászat behatott a lovagok körébe is. A nők iránti lovagiasságuk rohamosan üres, gyakran pedig bűnös udvariassággá fajult.

Egyébiránt az egyedül üdvözítő kath. vallás megszilárdulása után nem szorultak a nők már különös pártfogókra. A józanabb elvek a társadalom erkölcsét is mindig jobban átjárva ezzel egyetemben a nők társadalmi helyzete is mindig javult s most már kivánni valót sem hagy hátra.

Igy van ez napjainkban is. Most a civilizált Európa bármelyik államában vizsgál-

hatjuk a nők társadalmi helyzetét, úgy találjuk, hogy a művelt nők helyzete úgy jogi mint szociális tekintetben is kielégítő. Kivétel talán csak a társadalom alsóbb rétegeinél fordul elő. S a nőket az isteni gondviselés által számukra kijelent magasztos hivatásnál fogva a jó helyzet meg is illeti, mit a társadalom okos férfainak is be kell látniok. Így van és lesz is ez mindenütt, hová a kereszténység alapján jut el a civilizáció. Csak ott, hová Krisztus vallásának üdvöt, áldást hozó fénye be nem hatolhat csakis ott maradhat a nő nem az elnyomatás szánandó fokán, mit bizonyítanak a keleti népek szokásai, de különösen a mahomedánok és a khinaiak erkölcsai. Míg ellenben a nyugati népek történetében nem találunk talán egy kort sem, mely egy-egy nőt ne számítana jelesei közé. Különösen ha édes hazánk történelmét lapozgatjuk, számos oly nő nevével találkozunk abban, kik a női erény és a helyesen felfogott női méltóság által az emlékezet gránit oszlopába vésték neveiket. Igen mert a lojalis magyar nemzet már rég megértette a méltányosság szavát, sőt a magyar még több előnyben, jogban részesítette nőit mint művelt szomszédjai. A lovagias magyar nemzet előtt az erényes nő mindig a legnagyobb tisztelet és becsülés tárgya volt. S ezen tisztelete előzékenysége nem is maradt jutalom nélkül, mert viszontagság teljes, de szép multjából büszkén emlegethetjük a Rozgonyiné, Zrínyi Ilonák, Szilágyi Erzsébetek, Bornemisza Annák stb.iek dicsőült emlékeit.

S miből származott mindez?! Ez nem származhatott másból, mint ama gyengéd figyelemből, melyel nemzetünk folyton arra törekedett, hogy a nők társadalmi állását javítsa, magasabb polczra emelje.

Nálunk a nők csaknem egyenjogúak a férfakkal s ha némi tekintetben talán szűkebb korlátok közé vannak is szorítva, ez csak hasznukra válhatik. E korlátokat gyengéden szerető férj jelöli ki s a nők legnagyobb ellensége épen az volna, ki a férjezett nőt minden tekintetben szabaddá, függetlenné óhajtaná tenni, mert ez által társadalmi helyzetök kétségessé, sok esetben veszélyessé

nyos nezeteltérés miatt gazda és cseléd jól helyben hagyták egymást. Ha meg otthon lopta a napot, kebelbarátja Fűrge szerzett neki szórakozást. Ez volt a nagy befolyású öleb, melyhez képest a német kancellár Tyrasa elenyésző semmiség a szereplést illetőleg. A birodalmi kutya behatol ugyan a belső termekbe, a hol a pünkösdi fejedelem, Ferdinánd borotválásához verik a szappanhabot; de Fűrge dirigált, hang adó volt a Muki bácsi házában. — Így lehet aztán érteni, hogy az öreg mindanyunkat rokonsági viszonyba kevert Fürgével, a kik csak kézzelfoghatólag kimutattuk érdeklődésünket a kutya iránt. Az nem igen határozott, hogy úgy az öreg háta megett a pokol mélységes fenekére küldözgettük kedves Fürgécskéjét. Mi azért csak megmaradtunk a Fűrge jó bácsikáinak, a mint Muki bácsi mondogatta.

A pörlekedésen, meg a Fűrge kedvelésén kívül, nagy paszszióval vitte Muki bácsi az aranyos pletykázást is. Nem volt az a herkö páter, a kire valami kevésbé megtisztelót ne tudott volna fogni. Viszonzásul én meg azal traktáltam, hogy pár nap óta egy basibozuk szereplése kelt feltűnést Páris egyik színpadán; Budapesten meg a váci-utcai sétáló között láthatni egy patagóniai röptelent is, monoklival a szemén. Elhitte az öreg, mert ilyesmire világéletében nem tudott egy kukkot sem!

Tudományos ismereteinek tág köre eklantansul kitűnik a következőkből. A föld forgásáról volt egyszer szó. Hozzá szól ez is, az is, de az öreg úr csak mosolyog s hitetlenül rázza a fejét. Csak hiszi tán a Muki bácsi is, a mit ma már az iskolás gyerek is tud, hogy forog a föld — kérdem az öreget? Hiszi ám a fránya! hisz akkor a nagy forgás miatt az én hálósapkám is lerepülne a fejemről.

Le voltam főzve. Elképpelve gondolkoztam azon, mennyi lehet az ő hálósapkája alatt abból a fukarul osztogatott drága portékából, a mit éznek nevezünk!

Máskor meg az volt a beszéd tárgya, hogy Amerikában éj van, mikor nálunk nappal. Mit süttött ki ebből az öreg! Egy hívős szeptemberi napon megszólít: Hej öcsém, ugyancsak hívős van ám! Azóta Amerikában lehet ám szörnyű hó meg fagy is.

Azt gondolta szegény Muki bácsi, hogy az időjárással is előbb van a fufangos Amerika két-három hónappal, mint a kullogó Európa.

Egyet mégis nagyon jól tudott az öreg! Mindig ki tudta szimatolni, ki lesz az a jó balek, a ki az ő váltóit alá írja. Ez tudomány, még pedig modern! Egyszer-kétszer elsült ugyan az öregnek is, hanem azután ha meglátták bizonyos kétes kinézésű irat-csomóval a hóna alatt, minden ismerőse megszökött előle.

No meg akkor se mondott csütörtököt Muki bátya tudományossága, mikor velem diskurálva váltig ismételte, hány évig ágyúzta az ellenség Tróját, míg bevehette. — Persze hogy ágyúzta, hiszen Uchatius már akkor megetté kenyérének a javát, hát használhatták az ő ágyúit is!

Természetes, hogy annyi kudarc után nem igen szeretett az öreg úr tudományos dolgokról beszélni. Ha valahol mégis előhozakodtunk egygyel-mással, mérgében olyant hágott a tyúkszememre csupa figyelmeztetésképen, hogy a diskurzusba belekeveredni jó darab időre elment a kedvem. — Hanem a kártyáért bolondulásig rajongott. „Tudsz-e preferáncozni öcsém, mert a ki ehhez nem konyft, legnagyobb számár a világon”, e szavakkal fogadott, hogy először látott az öreg.

Hát biz én nem igen ismertem ezt a világrendítő játékot, de azért egy szóval el nem árultam volna magamat, ne hogy rám is alkalmazza azt az arany-mondást. Azon voltam, hogy minél előbb megtanuljam, de biz ezt is káromra tettem! Mikor észrevette az öreg úr, hogy hányadán vagyunk, nem volt nap, mikor elengedte volna a kártyát. Istentelen rossz időben czammogtunk egyik házhoz is, a másikhoz is, csak hogy az öreg úrnak kedve teljék. Csizmánk megmerült a feneketlen sárban, de biz azért egy mukkot sem volt szabad szólani.

válnék. Jelenleg is több jeles honfi szívét gyújtotta már lángra azon ok és mód felalálása, melyek a tudományok és művészetek fokozatos előhaladásával képesítik majd a nőket arra, hogy a számukra kijelölt szép társadalmi állást jövőben is megtarthassák. Erre csakis tapintatos és egészséges irányú vallás erkölcsi nevelés által képesítetik a nő. Csak ez eredményezheti azt, hogy a nő bár különböző irányú, de mégis egyenlő állást foglalhasson el a társadalomban a férfival.

A női léleknek legszükségesebb principiuma a vallásosság. A sokféle vallás közül a kath. vallás felel meg leginkább a nő mysticus érzékének, mely vallás leginkább magánhordja a tudomány, művészet minden ismerveit s összpontosít magában minden szépet és nemeset, e mellett maga a szeretet vallása mint azt csak maga az Isten nyilatkozhatta ki. A nevelésben is csak ily vallás mutathat helyes irányt, mely az összes erkölcsök alapjait magában foglalja. A vallásos jó nevelés és a munkaszeretet okos megkedveltetése legalkalmasabb a női kebelnek esztetikailag széppé tevésére.

Arra, hogy a nő méltóképen elfoglalhassa a társadalomban az őt megillető helyet, ahhoz még a nem rég mult időben nem kívántatott annyi, mint a jelenkorban. Akkor a leányok nagyobb részt gondos anyjuk oldala mellett neveltettek, mert a kor megelégedett azval, hogy a családanya képes legyen a családfele által megszerzett és a megélhetésre szükséges dolgokat célszerűen beosztani és felhasználni. A kor műveltsége azonban mindig halad s szellemének emelkedésével a nőktől is többet követel. Ma már a gondos anya alig elégséges arra, hogy leánya nevelését egyedül vezethesse. Jó nevelőnőt pedig igen nehéz kapni, a szülők tehát kénytelenek leányaikat vagy állami nőnevelő intézetbe vagy pedig az apácza zárdákba adni, hogy ott a korszellem által megkövetelt ismereteket elsajátítván, a társadalmi életben is tudják magukat a kor követelményeihez alkalmazni. Az állami nőnevelő intézetekben azonban kevés gond fordítatik a vallásos meggyőződés szellemi ápolására,

erősítésére. Pedig mi lesz támasza a nőnek — e gyenge nádszálnak — ha a vallás, a hit nem támogatja őt?! Azért sokkal ajánlatosabb a zárdai nevelés, hol a kor követelményei is szemmel tartanak, de egyszersmind gond fordítatik arra is, hogy a növendékek szíve, lelke vallás erkölcsi alapon műveltség ki. E mellett a jó szellemű család is igen jó befolyással van arra nézve, hogy a nőket öntudatra keltve, hivatásuk terét kijelölve képesítse a nőt arra, hogy a társadalomban becsülettel megállhassa helyét. A családban lehet leginkább megfigyelni a képességek milyenségét, irányait és a nevelésben szükséges tapintatosság, jól nevelt anya épületes példája lesz képes leánya hajlamainak s tehetségeinek helyes irányítására. Mert ha a nevelés első alapjait helyes irányba tereltetett, a későbbi nevelés is előnyösen fog sikerülni. Az egyedül helyes irány és a társadalmi élet fenntartó alapja az lesz, ha a nőnevelés nemesak az ismeretek hideg közlésén, de egyszersmind vallás erkölcsi alapon fog nyugodni és ha a leányok szíve és észbeli tehetségeikkel arányosan fog művelteni. Hogy a nők mindig megfelelő társadalmi állásnak örvendjenek nevelésüket az igaz hit iránytűjével kell vezetni és szívükbe a vallásosság észszerű szeretetét kell becsépegetni; ez maga után vonja a nők elengedhetlen kellékét és főkéességét, a jámborságot és szerénységet mint a jó erkölcsi jellemek szülőjét. Az ily jó erkölcsi jellemek nagy száma teremtheti meg az egyes országok és nemzetek boldogságát s szellemi nagyságát. Igazolván koszorús költőnk e szép és mély értelmű mondatát. „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.“

Nagy jelentőségű dolgok ezek, de, ha a nők társadalmunkban méltó helyet óhajtanak elfoglalni és azt jövőre is megőrizni a szép és nemes kellékeket meg kell szerezniök. Így a valóban művelt magyar nők osztálya hatalmas tényező lesz nemzeti létünk fenntartásában és megszilárdításában.

## A NYOMOR TENGERÉBŐL.

— BESZÉLY. —  
Degré Alajostól.  
(Folytatás.)

Ismerjük meg kissé személyzetünket. Báró Kräftig nyugalmazott ezredes a házi úr. Életének javát Magyarországon töltte, magyar leányt vett nőül, az alföldön megtelepedett, szívéből szerette a magyart, s fiából tetőtől talpig magyart nevelt.

Nejét, értem második nejét, később lesz alkalmunk látni.

Fia Aladár kitűnő honvéd volt s csak atyja állásának, a multban szerzett érdemeinek köszönhető szabadságát.

Párkányi Felici a háziasszony unokánéje, kit a báró nejjével ráadásul kapott, egy mindenki által gyűlölt szép ifjú özvegy volt. Cselészövényeit, haragját félték s ép azért tiszteletet színeltek irányában.

Szalárdy Endre, kit Aladár félholtan szállított szobájába, azon lánglelkű katonák egyike, kihez midőn elhatott a szózat, hogy a haza veszélyben van, ezer akadálylyal szembeszállva, szabadságát, sőt életét ezerszer kockáztatva, jött el Olaszországból s a magyar sereghez szerencsésen eljutván, minden igény és követelés nélkül ragadott fegyvert. Rettenthetlen hős és válságos pillanatokban éles elméje által sok veszély elhárítója lévén, csakhamar alezredes és dandárparancsnok lőn. Most földönfutó.

Ezen személyek körül forog 24 órai történetünk.

Aladár rubatárát Endre rendelkezésére bocsátá s néhány percz mulva felismerhető volt benne a megkülönböztetett egyéniség.

Beszéltek csatákról, hőstettekéről, hődfitásokról és mindenféléről, miről csak két ifjú beszélhet, ki ezen örök emlékezetű időket egy zászló alatt élte át.

Az idő elröpült s ők feledék, hogy egykor vetélytársak valának, most a vesztett jó ügy két hű bajnoka ömlengett.

Eltelt az est, az éj, sőt már viradni kezdett, s a két ifjú még nem fogyott ki érdekes beszélgetéséből.

No de ezért a szekatúráért kaptam egyszer olyan elégtételt, a mit még akkor sem tudnék elfelejteni, ha mathuzsálemi kort érnék!

Hideg őszi eső csapkodott bennünket, a hogy egy kártya-utunkra elindultunk. Mentünk már jó ideig, mikor Muki bácsi megáll, gondolkodik egy, két, három perczig, míg nagy sokára kisüti, hogy előttünk feneketlen a sár, nagy is a kerülő; ettől meg kell szabadulni, csapjunk hát a mellettünk levő árkon keresztül. Tetszett a terv, hirtelen átugrottam a meredek tulsó partra, hogy Muki bácsit átvontassam. Kéz a kézben, szem a szemben, egyet lódit magán Muki bácsi s hasra vágja magát előttem úgy, hogy bibircsók orrocskája is a sárba keveredett. Biz ott akarva, nem akarva leborulva imádozt engem, s mikorra feltápszkodott, úgy nézett ki, mint valami sárban meghempergetett múmia. Bele is sült az este vagy háromszor a betlibe, de azért mindig mi fizettünk neki, különben lett volna donnerwetter.

Másik paszsiója volt a borkóstolás. Volt egy negyedakónyi rabvallató csipőse; minden nap megkóstoltuk, nem lett-e már belőle tokaji. A sötét pincze legalsó lépcsőjénél volt a hordó. Gyertya nélkül tapogattunk le odáig, mert a gyertya drága, de különben is elég világosság van — oda kint. Hogyan, hogyan nem, máig sem tudom, ilyen leszállítás közben mindjárt a harmadik lépcsőn na-

gyot talált lépni az öreg, nyekkent egyet s gurult lefelé, mint a féle jól kiforrázott üres hordó. — Megint én lettem a helyzet ura! De profundist jajgatott felém az öreg, nyöszörögve kiáltott hozzám a mélységből, mint valami elkárhozott golyhó.

Ez aztán kihozta a sodrából. Nem mentünk többé sehová. Azt hitte, hogy ha velem jár, ismét baj éri. Nálunk folyt hát a kártyázás. Egy este mind nálunk voltak a kompánia tagjai. Felbízattam őket, hogy csapolás lesz. Nagyra volt Muki bácsi az ágyas borával, féltette, mint szókány a kincsét. Mégis hittük, hogy az ő jóvótából egyszer majd megköstölhatjuk, igaz lesz-e, hogy olyan zamatos, finom ízű, mint a minőnek ő keresztelte. Muki bácsi jókedvű, aranyos ficzkó volt, mindig ő nyert. De mikor itt volt a vacsora ideje, hirtelen a lábához kapott, jajgatott a köszvényére, segélyért kiabált; én meg ész nélkül lóttam, futottam dörzsöltem azt a famózus lábat Brázay sósborszeszével, pazaroltam rá a jóféle mustárt. Mikorra a figyelmes vendégek — ne hogy az öreg úrnak terhére legyenek — elszéledtek, Muki bácsi lábfájását mintha elvágta volna; akár versenyfutásra mehet, úgy megkönnyebbült.

Ilyen szemfényvesztés nem egyszer történt, míg rájöttem turpiságára, hogy sajnálja az ágyast.

Még egyet! Valami agrafurt ismerősétől meghallotta, hogy időtlésből néha verseket

faragok. No volt is azután kínom! Minden áldott nap meg kellett hallgatnom egy rigmusát, a mit valamikor még sintaxista korában faraghatott, ha ugyan erre képes volt. A hideg borzongatott, mikor szélmalom módjára kelepelő nyelve el kezdte pergetni ezt a chinai nyelvre emlékeztető zöngeményt: „Az aprám znál soksztünk ludskát, Maklak jöttstünk kall vert gluskát.“ A mi becsületes magyar nyelven ez volna: „Az apám uram házánál sokszor ettünk ludas kását, mikor valaki hozzánk jött, kanállal felvert galuskát.“

Egy pár napig csak hallgattam ezt az ördöngős beszédet, hanem aztán mikor sok volt a jóból, én verseltem meg Muki bácsit; ezért meg ő duzzogott.

Sok bohókás helyzetbe vitt nem egyszer, sajtáságos tempóival; s nem egyszer ijesztett rám, mikor egy kis „spicze“ lévén neki kezdett gyütrekezni. Később tudtam meg, hogy félelmem alaptalan, a neki gyütrekezés Muki bácsinál tisztán a jó kedv hőmérője. Ilyenek azután magam is nevettem a rovására eleget. Van-e most helyettem fölolvásója, ki az újságból lihetetlen híreket böngészzen ki neki, nem tudom. Annyit azonban sejtök, hogy ha meghallaná, miképen dicsértem agyon bibircsókos orrát, csupa köszönetből menten agyon csokolna, a mitől azonban — őszintén mondva, — én egy cseppet se félnék, ha ez a fenyegetés nem ő tőle, hanem mástól származnék!...

Végre boldogabb újévet kívánva egymásnak, nyugalomra tértek.

Másnap, vagyis reggel, Aladár e szókkal lépett Endre elé:

— Atyám a viláért sem fogja kérdezni, hogy ki vagy? S minél inkább sejti, annál előzékenyebb leend, de . . .

— De?

— Bertával találkoznod kell.

— Ez legforróbb óhajomásom. Egy Istenhozzádot akarok mondani . . .

— Ha váratlanul meglát . . . a meglepetés az ijedelem.

— Igaz, könnyen adhatna okot rossz értelmezésekre. Légy szíves őt előkészíteni.

— Ezt magam is gondolám. Legjobb alkalom, megyek s boldog újévet kívánok.

Endre keblében egy felzúdult tenger zajlott, felmerült emlékében azon végzetes nap minden nagyszerűségével és parányiságaival; látta Bertát menyasszonyi öltözetében, fülében csengett még a sok szerencsekívánatot, még most is reszketett keze, ha rá gondolt, mily hévvel érinté a drága kezét, mely néhány percz mulva örökre övé leendett . . . Keble most is dagadt a boldogság érzetétől, mely akkor átrezgő idegeit s véreből delejes hatást szült . . . álom volt, melyből dobpergés, puskaropogás és minden oldalról a „fegyverhez!” kiabálás riasztá fel. Egy Isten hozzád! azonnali viszontlátást! mit meleg kézzel és néhány forró könnyecsepp kísért, azután eltűnt a menyország, melynek üdvességében már-már részecse lőn és eljött a pokol, mely kárhozatot szórt fejére, keblének szentélyét feldulá és testének úgy, mint lelkének minden ízét kínokkal halmozá. E naptól, az órától kezdve elhagyta szerencse csillaga, úgy a magányban, mint a csataterén. Később hallott hihetetlen dolgokat és nem maradt egyéb vágya, mint meghalni a hazáért.

Maga sem tudta, áldja-e érte sorsát, vagy átkozza, hogy ily véletlen e házba sodorta.

Látni fogja őt.

És mi célja e viszontlátásnak? Hozhat-e ez boldogságot árva fejére? Fog-e enyhíteni azon gyógyíthatlan sebeket, miket a végzet mostoha keze vágott szívére? Hisz ő ép úgy elveszett ránézve, mint elveszett a haza, neki pedig csak e két eszménye volt.

Halálosan bánta, hogy e házba került.

És mégis . . . szíve dobogott a vágytól, Berta szép szeméibe tekinthetni, hangjának bájos csengését még egyszer hallhatni . . . tudta, hogy utoljára látja és szíve mégis majd megszakad érte.

Végre az ebéd ideje elérkezett.

Endrét barátja karöltve vezeté az étterembe.

(Folytatása következik)



## IRODALOM.

**A szabadkőműveseknek tana a vallás erkölcsiség és társadalomból.** Olaszból szabadon átdolgozta Szigethy László. ára 40 kr. Megrendelhető a fordítónál. Nagyváradon az olasz plébánián. E tájékoztató 79 oldalra ügyes könyvecskét olvasóink figyelmébe ajánljuk. Mutatványul egy kis fejezetet mutatunk be

*Nők szabadkőművesége.*

Hogy a szabadkőműveség aljas czélját könnyebben elérhesse, a nők megmérgezését

kisértette meg, hogy zászlaja alatt mint vak eszközök, a polgári és családi társadalmat pogánynyá tegyék. Tehát vallásos elv és erkölcsösség helyett, humanizmus czéje alatt, a bölcsönél, az anyai emléken kezdik a mérget hintoni, szíveket és elméket tönkretenni, hogy már az ifjúságnál kész talajra találjanak. A nő és anya, ki ezt teszi, szív- és lélekgyilkos, vétkezik a természeti és isteni törvény ellen.

A végből a nők szabadkőműves rendje alapított, és a szabadkőműveseknek egy tagja, ki felekezete nevének Herkulesnek nevezetik, írásban tárta elő a programot, melyben a nők szabadkőműveségét két osztályra osztotta, minden osztálynak meglévén a maga titka.

Az első osztály a program szerint bölcselkedő nőket kell, hogy magában foglaljon azaz, kik vallás tekintetében nemökön felül állanak, vagyis tudákosok. A második osztály, könnyelmű, öntelt és szenvedélyeseket. Egyik osztálynak sem szabad ismeretével birni annak, hogy férfiak kormányozzák.

A kormányzással megbízott férfiak az első osztályúakat jó könyvek olvasása által, (minők Rousseau, Diderot, Voltaire, Mirabeau, Helvetius stb.) tökéletesítik; a második osztályt pedig a szenvedélyek titkos kielégítésére oktadják.

A haszon, mondja, melyet ez egyesülséből nyerhetünk, az egész szabadkőművesi rendre háramlik, t. i. a pénz, melyet a testvérnők jövőre fizetni ígérnek azért, hogy titkainkat megtanulhassák. Ez összeg az azon testvérek akaratának kielégítésére is szolgálhat, kik a szenvedélyre hajlandók (arczatlan kifejezés).

Weisshaupt pedig a testvéreket figyelmezteti, hogy a választottak legfőbb gondját képezze a nőket hizelgés által megnyerni, mennyiben többé-kevésbé mindnyájan hajlandók a hiúságra, kíváncsiságra, a vágyak kielégítésére és az újságok iránt, vagyis gyenge oldaloknál fogva kell őket a társulatnak javára megnyerni.

Az új nőtestvér, a mint a szabadkőművesi kelepcebe lép, a felügyelő-testvér által a páholyba vezetetik, hol is az oltár előtt letérdel és elmondja esküjét.

Guillaumin és Ragon, a szabadkőműveség meghitt magyarázó, az esküintát következő azonos szavakban adják elő: „A mindenség nagymesterének jelenlétében, Isten (szép Isten) és e fényes gyülekezet előtt ígérem és ünnepélyesen esküszöm, hogy megbecstelenítés, száműzetés és az öldöklő angyal kardja általi fenyegetés terhe alatt, szívemben hűségesen megőrzöm és megtartom a szabadkőműveseknek reám bízott titkait, és hogy eskühöz hív legyek, kérem a világosságnak lelkét, hogy szálljon szívembe, azt megvilágósítsa, megtisztítsa s engemet az erénynek útjára vezessen.”

Mielőtt a páholyból mester lenne, az előbbihez hasonló esküt kell tenni, mely által megmásíthatlanul kötelezi magát, hogy a szabadkőműveseknek titkait némán megörzi.

A nőknek engedett bármely magasabb fok adományozásánál kétértelmű jelvényeket használnak, melyek leple alatt borzasztó erkölestelenség, manikeusi szabadosság és a természet elleni közösség rejlik, miként ez az általunk idézett szerzőknél olvasható.

Ragon és Guillaumin szabadkőművesi magyarázók, felhoznak több, a mily illetlen, oly istentelen szertartásokat, melyek közül elég legyen itt felemlíteni Lamma Sabaktani szavakat, melyeket így értelmeznek: Uram, ha vétkeztem, ez azért van, mert elhagytál (mily a'jas káromlás) és ez arián kezdő éneket: „Oh Mohomed, ki a nőt paradicsommá téved” a többi versekkel, melyeket jobb elhallgatni.

Jelvényöknek ugynevezett jegyet, illetőleg Guillaumin magyarázó utal egy az érzékekre ható szabadkőművesi énekre, mely aljassága miatt semmi nyilvános lap keretébe nem való.

Elég sajnós, hogy a nőket is bevonták a felekezeti méregtelt, vallástalan és erkölestelen társaságába, holott ők a férfiakhoz hasonló szerepet e társulatban nem játszhatnak. Ennek szerintünk egyedüli oka a családnak megmértelvezése és a szenvedély. Alkothatnak erkölcs-nemesítő, javító és munkás-egyleteket, hirdethetik a humanizmust, mi csak czég, ha alattomban a vallásosság aláadására, az egyház iránti ellenszenvre, az erkölcsiség lábba tapodására és a családi szentélynek megbecstelenítésére törnek.



## HETI KRÓNIKA.

### A „Korunk” eredeti tudósítása.

A váci növendékpapság „Pázmány-egylete” ő szentsége XIII. Leó pápa áldozárságának 50-ik évfordulója alkalmából 1888. január 1 én d. u. 5 órakor a püsp. papnöveldeben díszgyűlést tartott, melyen a díszelnöki székben Schuster Konstantin váci megyés püspök ő nagyméltósága foglalt helyet. Ott láttuk a díszes vendégkoszoróban a méltóságos és főtiszt. székes káptalan több tagját, a főtiszt. helybeli papság nagy részét a Váczott állomásozó huszárezred tisztikarának képviselői s a város szép számú értelmi közönségével együtt.

A tárgysorozat a következőképen folyt le: midőn ő nagyméltósága a terembe lépett, a növ. papság énekkara Feley „Papai himnusz”-t énekelte, melynek elhangzása után Viz Zoltán IV. é. h. h. elnök tartá a megnyitó beszédet. üdvözlölvén benne a t. vendégkoszorút, különösen ő nagyméltóságát, kit ez alkalommal először van szerencséje az egyletnek kebelében fiú hódolattal fogadni. — Majd Csapó János III. é. h. h. szavalta sikerrel a „Pázmány-egylet” által XIII. Leó pápa jubileumára följánlott „Örömdal”-t. — A tárgysorozat szerint továbbá Haydentől a „Teremtés”-t éneklé a növ. papság énekkara. — Ezután Podhorányi József IV. é. h. h. „A mai örömműnek okai” című értekezését olvasta Sperling Béla IV. é. h. h. — Ezt követte Ernst H. W.-tól „Elegia” Opus 10., melyet hegedűn játszott Krehnák János III. é. h. h., Sonntag Sándor VI. oszt. növ. pap zongorakisérére mellett, a közönség nagy tetszésére. — Továbbá Kalvoda Ferenc III. é. h. h. szavalta Mindenszentek Gedeon „A szentek unokáihoz” című buzdító költeményét. — A zárót Podhorányi József IV. é. h. h. titkár tartotta. köszönetet fejezván ki benne a díszes vendégkoszorúnak az egylet működése iránt tanúsított érdeklődésért s kérvén, ha talán az egylet az ünnep magasztosságához mértén nem adhatott volna annyit, a mennyit tőle várt, tudja azt be a fiatal kor és fejletlen erőknél.

Végül a növ. papság énekkara Volkmann R.-tól az „Esti dal”-t éneklé.

Az előadás teljesen sikerültnek volt mondható. Schuster Konstantin püspök ő nagyméltósága, az egylet védnöke, magas elismerése jelül és buzdításul az egyletnek 100 frtot adományozott.

S. B.

### XIII. Leó pápa aranyimiséje.\*)

Eme fényes és rendkívül ritka egyházi ünnepélyről, közöljük a következőket:

Az örök város alapítása óta nagyon kevés-

\*) Heti krónikánk egész helyét e kiváló tudósítás foglalta el.  
A szerk.

szer volt olyan magasztos jeleneteknek tanúja, mint ma (jan. 1.) kora délelőttől a déli órákig. 150,000 idegennél több tartózkodik jelenleg Rómában, a kik oda kivétel nélkül az arany-mise végett zárandokoltak.

Szilyveszter estéjén az olasz katonaság és rendőrség már állást foglalt a Péter-téren és a bazilika körül. A templom főkapuja s előcsarnoka el volt zárva s bejárás a Vatikán felől nyitattott, a hol a pápai csendőrség, nemesi gárda és svájci őrség az újév első perczétől kezdve teljes számban végzett szolgálatot.

Fél négykor reggel már óriási néptömeg tolongott a világ legnagyobb terén, a mely között azonban egy meghívott sem volt látható. Hat óra után sűrű tömegekben, a kocsik és magánfogatok beláthatatlan során jöttek a meghívottak a Vatikán bronzkapuja elé. A jegy előmutatását a Vatikánba való belépésnél is követelték. Nyolcz óra után az összes meghívottak, szám szerint 80,000-en már helyet foglaltak a bazilikában, köztük 4 bibornok s 300-nál több püspök.

Pontban féltizkor vonult be Ő szentsége sedia gestatorián (hordszék) a templomba olyan kísérettel, a milyen csak a legünnepélyesebb alkalomkor szokott vele lenni s a milyen Rómában nagyon ritkán láthatnak 1870 előtt is. Bevonulása leírhatatlan jelenetek között történt meg. A világnak csaknem minden nemzete volt képviselve a bazilikában.

Az osztatlan és legmelegebb lelkesedés nem nyilvánulhatott volna erőteljesebben, mint ez alkalommal. A magyarok tömör sorokban lelkesülten éljenek, németek, francziák, angolok, spanyolok, lengyelek, csehek, románok, olaszok, portugálok, örmények, kínaiak, japánok, khaldeusok, negerek, arabok, stb. stb. nyelvök leglelkesebb kifejezéseivel éltették a pápát és kívánták rá Isten áldását. Kendőlobogtatás, a gesztusok minden neme, az örömmilyánítás minden válfaja kimerítettetett. Felejtetetlen és leírhatatlan volt a jelenet és hódolat, a milyenben fejedelem még alig részesült. Világhatalom a papaság s ezt ünnepezték univerzális, mindeneket meghaladó méltóságának megfelelőleg. A pápai katonaság alig tudta a sorfalat fenntartani. És Ő szentsége könyekig meghatva, a földindulástól reszkető kézzel osztotta az áldást s vonult a lehető leglassabban a konfesszió elé. Isten csodája, hogy e gyenge aggyastyan össze nem roskadt ezen, soha többé nem ismétlődő pillanat hatása alatt.

Végre megkezdődhetett a csendes szent-mise, a melyet a kereszthajó és főbejárat felé fordulva mondott el Ő szentsége.

A mise végeztével Ő szentsége a Te Deumot intonálta. Ekkor, valamint a mise több része alatt az örök város összes harangjai zúgtak. A Te Deumot nyolczvanezer hívő énekelte. A hymnus betéjezése után Ő szentsége ismét a sedia gestatorián foglalt helyet s néhány pillanaty pihenés után fölemelkedett. Megtört alakja kiegyenesedett, arca átszellemült s ég felé vetett szemekkel, kiterjesztett karokkal az áldás ígeit mondotta, a melyre az egybegyűltek feleltek a rezponzóriummokkal. Mikor a „Benedicite vos” stb. szavak hangzottak, könyek áradtak a szemekből s a térdeplő gyülekezet zokogott a meghatottságtól. A szilárdlelkű aggyastyan erőteljes hangja áthatotta a lelkeket, könyei pedig fokozták a keresztényi megindulást. Urbi et orbi szólt a jubileumi áldás.

Róma városa e napot méltóan ünnepelte. A szó teljes értelmében tömve volt a Péter-tér, a Vatikán, az Angyalhíd környéke. 300,000 emberről több tolongott itt s térdelt le, mikor a pápa a templomban áldást adott. A város föl volt díszítve az ablakokban szőnyegek, virágok, a pápa arcképe voltak láthatók. A falakra pápai hymnusok voltak ragasztva; a katolikus lapok

díszkiadásban jelentek meg s már reggeli 7 órakor egyetlen egy példány sem volt kapható.

Este pedig fényzőnben uszott a város. Csak az állami épületek tüntettek sötétségükkel. Ebbe burkolódzott szomorúan a Quirinal (királyi lak) is, s bámult szótlanul a Vatikánra, a mely avval szemben dicsőségének fényében sugárzott.

Délután négy óráig tartott, míg a néptömeg elvonult a szent Péter-térről; a bazilikából való kivonulás épen harmadfél órát vett igénybe.

\*

A magyarokat decz. 30-ikán fogadta a pápa. Haynald bibornok üdvözlő beszédet intézett Ő szentségéhez, ki erre felolvasta allokuzióját. A pápa ebben hangsúlyozta, hogy a magyarokon egy nemzet sem tesz túl a pápához való ragaszkodásban. A társadalmat fenyegető veszélyeket — úgy mond tovább a pápa — csak úgy lehet elhárítani, ha az iskola nem csak tanítani, hanem nevelni is fog. Vajha mindenféle keresztény érzületet csepegtetnének az ifjúság szívébe. Azon reményben, hogy ez meg fog történni, áldását adta a pápa a tanítókra, az ifjúságra és a magyarokra. A pápa szavait háromszoros éljennel fogadták. Délután a Palazzo Cancelleriában római és magyar tanítók kongresszusa tartott meg.



Zádory János esztergomi kanonok s szeminárium tanár, mint már említettük, a m. hó 31-én meghalt. A megboldogult egyik legkedvesebb és legnépszerűbb tagja volt az esztergomi főkáptalannak. Nem volt még benne a kétféleségnek egy szikrája sem. Kedves, leereszkedő volt mint egyszerű tanár, olyan maradt utolsó pillanataig; a kanonokság nem változtatta meg csak annyira, hogy mikor kanonok lett, többet adott a szegényeknek. Temetése e hó 2-án ment végbe rendkívül nagy részvét mellett. Daczára a rendkívüli nagy hidegnek, mely megdermesztette az embereket, óriási nagyszámú közönség kísérte örök nyugalomra a népszerű főpapot, kiváló irodalmi férfit és a szegények valódi jöltevőjét. A megboldogult földi maradványait a bazilikában, a főoltár előtt helyezték el, míg Dankó József kanonok a gyászmisét tartotta. A gyászistentisztelet után az óriási nagyszámú közönség könyezve kísérte a megboldogult főpapot az örök nyugalom helyére a bazilika sírboltjába.

Dr. Lipp Vilmos esztergomi kanonok és a keszthelyi algyimnázium igazgatója, mint mely részvéttel értesülünk, e hó 3-án éjjel elhunyt. Lipp halála a hazai iskoláigynek és a tudománynak igen érzékeny vesztesége, mert a boldogult egyik legkipróbáltabb pedagógusunk volt és a régészet terén kiváló hírnévnek örvendett.

Köszönettel vettünk következő meghívót: **Meghívó** a veszprémi növ. papság „Pázmány-Köre” Ő szentsége XIII. Leó pápa ötven éves áldozásának emlékére 1888. január hó 8-án díszünnepelet rendez.

Műsor: Megnyitó beszéd, tartja Solétormos György, elnök. II. Trovatore. Verdítől, zongorán előadják Goreczky Károly III. é. növ. pap. és Eperjessy Gábor I. é. növ. pap. Óda. XIII. Leó arany-miséjére, a budap. növ. papság évkönyvéből. Szavalja Domján Károly IV. é. növ. pap. Salve Regina, Kloss F.-től, előadja az intézeti

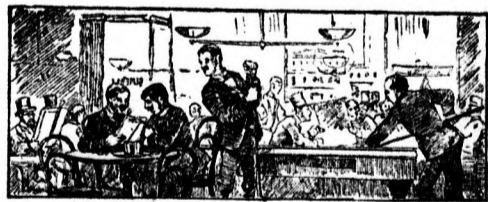
énekkar. XIII. Leó jellemrajza és érdemeinek rövid méltatása, írta Kuczor Imre II. é. növ. pap. felolvassa Vörös János IV. é. növ. pap. Martha, opera Flotow-tól, zongorán előadják Goreczky Károly III. é. növ. pap. és Eperjessy Gábor I. é. növ. pap. Szent beszéd, előadja Schlakker Károly III. é. növ. pap. XIII. Leó jubileumára, költemény. Irta Kuczor Imre II. é. növ. pap. felolvassa Müller Károly I. é. növ. pap. Dal a szegény barátokról, Mindszenythy G.-től. Szavalja Hollósy Ede I. é. növ. pap. Pápai Hymnus, Seyler K.-től, előadja az énekkar. Elnöki zárszó, tartja Solétormos György, elnök. Kezdeté d. n. 4 órakor.

**Fogós kérdés.** Debreczenben a mult héten meghalt Faber Antal földmives 99 éves korában és ez agg férfiú csak 25 ször ültette meg születésnapját. Miért?

**Helyreigazítás.** Mult számunk Irodalmi rovatunkban a függetlenségi és 48-as párt szervezéséről közölt híreinkből Pártos Béla a röpirat írójának neve kimaradt.

### HASZNOS TUDNIVALÓK.

**Melyik a legnagyobb uzsora?** Felelet: A vágott fának kilo-száma eladása. És ezt senki, még a törvény sem tekinti uzsorának. Tegnap voltam egy szatócs boltban, hol vágott fát is árulnak. Jön egy napszámos asszony és kér 10 kilo vágott fát, a miért 10 krt fizetett. A fa nedves volt s így alig volt több 10 darab vágott fánál az a mennyiség, a miért 10 krt fizetett. Alig egy félóra alatt eladott 2 frt ára fát, a mi neki — kötve hiszem — többé került 30 kr-nál. A fát pedig mult szombaton vette 3 frtért, föl-vágatta 60 kr-ért s e fa hat nap alatt jövedelmezett neki 8—9 frtot. Ha egy pénzkölcsönző 10—15%-ra ad ki pénzt egy évre, e tettaért megbüntettetik s mint uzsorás bélyegeztetik meg; a szatócs, kinek 3 frt 60 kr. egy hétre 8—9 frt s így átlag 51 hét vagy is egy év alatt 416—468 frtot jövedelmez, nem tekintetik uzsorásnak s ez mily %-ra dolgozik!? És a vevők kontingensét a legszegényebb emberek adják, kiknek nincs annyi pénzü, hogy egy kis szekér fát vegyenek maguknak. Valóban e téren volna helyén a hatóságnak az illető helyeken meggyőződést szerezniök s hol annak szüksége forogna fenn, ott erélyesen közbelépniök, mert ez bizony a gondolható legnagyobb uzsora, melynek képviselője nem 100, de 1000 %-nál is magasabban dolgozik.\*



### FRISSITŐ.

*Udvarlás közben.*

- Mondjon valami szellemes Alfréd.
- Bocsánat, nagysád, igen náthás vagyok,
- Akkor fogadja részvéteimet és e zsebkendőt.

\*

*Különös ellentét.*

Egy zsidó kimegy a fürdőből anélkül hogy a fürdőszolgának borraivalót adott volna.

— Fürdőből jön ez az ember, — mond megvetőleg utána nézve a fürdőszolga — és mégis milyen piszkos!

\*

*\*) Hát az állam egy pakli dohányon mennyit nyer? A szedő inas.*

**Szabadság.**

Tanító: „Dávid! Szobadsághot élvezik-e maghoknak Magyarország lakói?”

Dávid: „Nem!”

Tanító: The ashaba és miérth nem?

Dávid: „Hiszen láthja, thonithó ór engemet khényszerithik iskolába menni noha thöbb khedvem a főtýölöhez.

\*

**Kis pohár.**

Egy pohárka nagyon jó ó bort adott egy úr a cigánynak, mondván: Ugy-e jó az én ó borom?

— Azs azs ó bor — válaszolt a cigány — nagyon jó, de a pohár bizson még nagyon fiatal kelyek.

\*

**Az életből.**

Pál: Teringettét gazdag szidaja elhivott magával a ebédre a vendéglőbe s képzeld mit evett?

Péter: Nos mit?

Pál: Csigabigát!

Péter: S hogyan ette?

Pál: No akkor egészen másként bánt vele, eczetbe tormába mártotta s úgy ette meg.

\*

**Szomorú út.**

Ferkó: Te Miska, miért vagy olyan szomorú?

Miska: A papa elküldött, hogy vegyek a boltosnál egy nádpálcát

\*

**A henczegő.**

Egy úr azzal dicsekedett, hogy ő sok országot beutazott, itt ezt, ott amazt látta.

— Ugy akkor ön nagyon jártas a geografiában — jegyzé meg valaki.

— No ott még nem voltam, csak mellette hajóztunk el, volt a henczegő együgyü válasza.

**Párbajnál.**

R. báró kész megverekedni ellenfelével miután segédei arról biztosították, hogy a pisztolyok csak vakon lesznek megtöltve.

A mint kiálltak és ellenfelének lövése eldörgült, egy golyó fúrta át a báró kalapját.

— Gyilkosok! — kiáltja segédeknek, — miért nem mondtátok ezt nekem? Hisz akkor óeska kalapot tettem volna fel!

\*

**Lesz-e háború?**

— Mit gondol szomszéd, lesz-e háború, vagy sem?

— Bizonyosan!

— Miből gondolja kend?

— Mert mondok lesz ejfél, mire haza mék' ezt pedig az asszony — nem hagyja szó nélkül.

\*

**Ártatlan.**

Az igazságügyminister meglátogatja a börtönöket és kérdést intéz egy fogolyhoz:

— Mi hozta önt ide?

— A tüsszenés.

— Hogy értsem ezt?

— Tüsszentettem, mikor egy aranyművesnél betörtém. Erre fölébredt a szunnyodó boltör és elcsipett.

\*

**A szabók csúfolása a kecskével.**

Ismeretes dolog, de kevesen tudják, hogy honnan ered az elterjedt csúfolás. A történelem erre vonatkozólag a következőket jegyzi föl. Midőn a tatárok 1244-ben Sziléziába is beütöttek s Henriket Liegnitznél megverték, Glogau vára is ostrom alá került. Az ostromlottak már éhhalállal küzdöttek. Akkor a szabók arra a gondolatra jöttek, hogy kecskebőrbe varratták magukat s úgy ugrottak a kőfalra. A tatárok látván, hogy a keresztényeknek még sok éllemi szerük van, fölszedték sátorfákat s hazánkba törtek.

**Bíróság előtt.**

Védő: Annak bebizonyításához, hogy védenzem teljesen ártatlan, nem kell nagy tudomány, csak egy szemérnyi józan ész.

Bíró: Mennyi idő alatt pótolhatja ezt a hiányzó bizonyítási eszközt?

**Szerkesztői üzenetek.**

Tisztelt előfizetőinket ujjalag kérjük, ha b. előfizetési összegeiket beküldeni sziveskednének.

Intentiókat elvállaló előfizetőink csak kis részének signáltathattunk, csak egy kis türelmet, hisz mi orvendenék legjobban ha rendbe volnánk.

B. Jenő E hó 15-étől mindennap délután az irodában leszünk és várunk.

V. Géza. Csak rövid és mulattató!

K. József. Hogyne. Fogja többször is közölni a zsidó füzeteket. Arezképét is hozták, el van telve a kaczkias magyar. Fizess! Piz! beszél Különb: jól néz ki a 60-as évekből megmaradt képen. Chinában öröm van.

F. Imre. Nem ros. Hátha könyveiből folyót növesztene, szemé Monte Blanc hegyessé változnék és azokat küldené meg az újságban — azt hiszi segítene? Olvasókhoz ezimzett levél nem vezet ezélhoz. Elfelejtik. Egy mód volna csupán hatásos, léghajós hordárral bekasszálatni az összeget.

T. János Kecskemét. Ne búsuljon! Az egyszeri kir— táblai director egy akadémiai tanártól kérdezte, hogy tud-e olvasni? Tableaux!

G! A véletlen dolgokból következtetni nem szabad, tagadhatlan, hogy különösek — furesak. Gondolkodjék, — hát ha össze tudna egyeztetni!

# HIRDETÉSEK.

## A „KORUNK”

szerkesztősége és

kiadóhivatala.

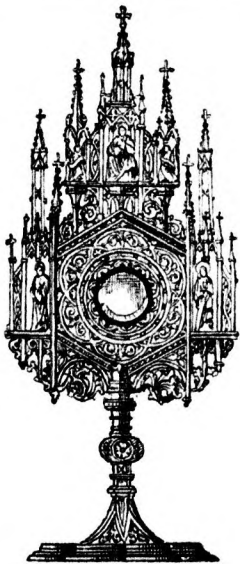
Budapest, VIII. Mária-utca 30.

## HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban félvétetnek.

Szerkesztő otthon található

3—6 óra között.



Himzett miseruhák  
és  
egyházi szerek gyára

## ZAMBACH ÉS MÜLLER

Ő Eminentiája a Bibornok és Magyarország Herceg Primásának szállítója

Bécs, Szent-István tér 5-ik szám.

Raktára: Linz, Herrenstrasse 16.

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

## TEA-ESTÉLYEKRE

és sok fajta teasüteményekkel ellátott raktáromat.

## CZINSZKY L.

Budapesten, bécsi-utca 3. szám a.

valamint a közeledő karácsonyi és újvi ünnepekre van szerencsém ajánlani kitünő minőségű mézeskalács, piskóta készsült, borkorcsolyát